

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 4 februari 1936 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående grunderna för bestämmandet av provisoriskt dyrortstillägg m. m. åt vissa befattningshavare i statens tjänst jämte en i ämnet väckt motion m. m.

(4:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen under rubrik: »Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor; 2. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må efter av departementschefen föreslagna grunder under budgetåret 1936/1937 utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t; *dels ock* besluta, att utgifterna för det provisoriska dyrortstillägget skola beträffande befattningshavare vid de affärsdrivande verken, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt bestridas från de medel, av vilka verkets eller institutionens utgifter i övrigt bestridas.

Vidare har Kungl. Maj:t i förutnämnda, den 3 januari 1936 dagtecknade proposition (nr 1) under fjärde huvudtiteln (punkt 175, sid. 202 och 203, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen *dels* för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 366,000 kronor; *dels ock* medgiva, ej mindre att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1936/1937 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, än även att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet behandlat en inom andra kammaren av herr A. Hansson m. fl. väckt motion, nr 531, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att provisoriskt dyrorts-

tillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må under budgetåret 1936/1937 utgå enligt samma grunder, som gällde för budgetåret 1934/1935.

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Med bifall till därom av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1935 års riksdag, att provisoriskt dyrortstillägg skulle under innevarande budgetår utgå till befattningshavare inom Stockholm och Sundbyberg jämte vissa förorter, Sundsvall, Östersund, Luleå, Gällivare och Kiruna efter i huvudsak enahanda grunder, som enligt beslut vid 1931—1934 års riksdagar gällde för budgetåren 1931/1935; dock med den ändring, att dyrortstillägget inom Stockholm med vissa förorter skulle utgå med ett med 120 kronor för år förhöjt belopp. Närmare föreskrifter i ämnet hava av Kungl. Maj:t utfärdats genom kungörelse den 15 juni 1935 (nr 407).

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innefattar icke annan ändring i de för innevarande budgetår gällande *grunderna för det provisoriska dyrortstillägget* än att detsamma föreslagits skola under budgetåret 1936/1937 utgå jämväl till vissa extra tjänstemän och aspiranter inom vederbörande förvaltningsgrenar. Departementschefen har härom anfört följande:

»Å de orter, där enligt sagda föreskrifter provisoriskt dyrortstillägg utgår, tillkommer sådant tillägg *dels* vissa ordinarie befattningshavare vid i kungörelsen angivna nyreglerade förvaltningsgrenar, *dels ock* följande grupper av icke-ordinarie personal vid samma förvaltningsgrenar, nämligen tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan samt sådana icke-ordinarie befattningshavare i övrigt, vilka åtnjuta lön enligt lönegrad eller löneklass, som av Kungl. Maj:t särskilt bestämts. Har däremot i fråga om extra tjänsteman eller annan här ej nämnd icke-ordinarie befattningshavare löneplaceringen bestämts av vederbörande verk, kan enligt gällande bestämmelser provisoriskt dyrortstillägg icke beredas befattningshavaren; verket dock obetaget att, där så befinnes vara av omständigheterna påkallat, inom ramen av tillgängliga medel för grundavlönningar till icke-ordinarie personal medgiva en mot det provisoriska dyrortstillägget svarande avlöningsförbättring.

Även under nästkommande budgetår torde provisoriskt dyrortstillägg böra utgå. Jag ifrågasätter därvid icke annan ändring i grunderna för nämnda tillägg än att detsamma från och med nästa budgetår bör få åtnjutas jämväl av sådana extra tjänstemän och aspiranter inom vederbörande förvaltningsgrenar, vilka åtnjuta lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan med lönegruppering efter dyrort. Det må erinras, att enligt de av Kungl. Maj:t den 15 juni 1935 utfärdade nya avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare vid olika nyreglerade förvaltningsområden lönen till extra tjänstemän eller aspiranter utgå på sätt nyss sagts samt att lönebeloppen i de olika löneklasserna överensstämma med löneklassbeloppen för extra ordinarie tjänstemän men att lönegraderna anpassats så, att lönen (begynnelselönen) för ifrågavarande extra personal utgår efter närmast lägre löneklass än begynnelselönen till motsvarande extra ordinarie personal.»

Beträffande *anslagen* för ändamålet har departementschefen anfört följande:

»Utgifterna för det provisoriska dyrortstillägget böra under nästa budgetår, i likhet med vad fallet är för löpande budgetår, beträffande befattningshavare vid de affärsdrivande verken, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt bestridas från de medel, av vilka verkets eller institutionens utgifter i övrigt bestridas. Vad angår befattningshavare under riksstatens fjärde huvudtitel, utom befattningshavare i försvarsdepartementet, arméförvaltningen, marinförvaltningen och sjökarteverket, böra utgifterna för dyrortstillägg bestridas från ett under nämnda huvudtitel för ändamålet uppfört särskilt anslag. För andra befattningshavare torde de provisoriska dyrortstilläggen liksom nu böra gäldas, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, från det anslag, varav vederbörandes lön utgår.

Medel för provisoriskt dyrortstillägg hava i det föreliggande riksstatsförslaget i förekommande fall inräknats i anslag, vilka av vederbörande departementschefer äskas under de olika huvudtitlarna. Medelsbehovet har därvid beräknats med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser i ämnet. Det må erinras, att medelsbehovet för de provisoriska dyrortstilläggen i riksstaten för nu löpande budgetår beräknades enligt de bestämmelser, som gällde för budgetåret 1934/1935, och att alltså vid anslagens fastställande hänsyn icke togs till den kostnadsökning, som de av 1935 års riksdag beslutade ändrade grunderna — bland vilka särskilt må erinras om bestämmelsen om ett med 120 kronor för år å vissa orter utgående förhöjt dyrortstillägg — måste medföra för innevarande budgetår. I förevarande riksstatsförslag har med hänsyn härtill höjning i allmänhet måst vidtagas av de för dyrortstilläggen avsedda medlen.

Vad angår fjärde huvudtiteln gör chefen för försvarsdepartementet hemställan om anvisande av särskilt anslag för ändamålet.»

Den tillfälliga förstärkningen av *hyresbidragen* till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid *försvarsväsendet*, vilken förstärkning beviljades första gången av 1931 års riksdag samt till och med budgetåret 1934/1935 utgått med ett efter 120 kronor för år beräknat belopp, skall, jämlikt beslut av 1935 års riksdag, under innevarande budgetår utgå med ett till 240 kronor förhöjt belopp. Kungörelse i ämnet är utfärdad den 28 juni 1935 (nr 408).

Utskottet.

Ifrågavarande provisoriska dyrortstillägg, som ursprungligen tillkommit genom beslut av 1931 års riksdag, avser att vara en extra lönekompensation till befattningshavare å orter med särskilt höga levnadskostnader (Stockholm med vissa förorter, Sundsvall, Östersund o. s. v.). Utskottet tillstyrker, att jämväl för nästkommande budgetår ett dylikt tillägg må utgå enligt de grunder, som av Kungl. Maj:t föreslagits. Detta innebär, att den förhöjning på 120 kronor av dyrortstillägget inom Stockholm med vissa förorter, varom på förslag av Kungl. Maj:t beslut fattades vid 1935 års riksdag, alljämt skulle bibehållas. Utskottet har alltså ej ansett sig kunna biträda det

motionsvis framställda yrkandet om en återgång till de grunder, som tillämpades under budgetåret 1934/1935.

Utskottet har ej något att erinra mot att förstärkning av förenämnda hyresbidrag till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet må för budgetåret 1936/1937 beviljas att utgå enligt nu gällande grunder.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) med avslag å motionen II: 531 i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, medgiva, att provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må efter av departementschefen föreslagna grunder under budgetåret 1936/1937 utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

b) till *provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 366,000 kronor;

c) besluta, att utgifterna för det provisoriska dyrortstillägget skola beträffande befattningshavare vid de affärsdrivande verken, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt bestridas från de medel, av vilka verkets eller institutionens utgifter i övrigt bestridas;

d) medgiva, *ej mindre* att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1936/1937 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, *än även* att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

Stockholm den 4 februari 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Olof Olsson, Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist, Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmålå, *Asplund, Walles, Bergström, Nylander, Jonsson* i Lycksele och *von Heland*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Jansson, Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson, Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna och *Nilsson* i Hörby.